

Motion till riksdagen

1988/89:Kr317

av Jan Hyttring (c)

Ett bergshistoriskt museum i Värmland

Vår svenska historia under de senaste århundradena är till stor del präglad av de naturtillgångar som Sverige har haft i form av järnet och skogen. Grunden för det svenska välståndet har legat i den industriella utvecklingen och produktionen inom dessa sektorer. För många svenskar är begreppet bergslagen synonymt med uppkomsten av Sverige som industrination.

I Sveriges teknik- och industrihistoria har Värmland en viktig roll. Den stora betydelse som Värmlands bergslag har haft i detta sammanhang grundlades redan på 1400-talet. Under perioden från 1500-talet till 1800-talets mitt skedde en oerhörd expansion inom bergshanteringen i detta område. Orsakerna till denna expansion var flera. I Värmlands bergslag finns de naturliga förutsättningarna väl samlade: råvaran i malmen, bränslet i skogarna och drivkraften i många vattendrag.

I dagens svenska näringsliv med sin kraftigt strukturrationaliserade profil och ytterligt centraliserade produktion är det viktigt att levandegöra den teknik- och industrihistoriska utveckling som lett från äldsta tid fram till idag. Värmland äger i detta avseende unika förutsättningar. De rikhaltiga lämningarna av vilka flera fortfarande är synliga i terrängen, av olika typer av produktion, bergsmansgårdar, hamrar, hyttor, gruvor och stora industriella anläggningar. Det värmländska landskapet, framförallt Värmlands bergslag, har likaså format och präglat många uppfinnare. Ett exempel på detta är bröderna Nils och John Ericsson från Långban, av vilka den sistnämnde också har internationell ryktbarhet.

Mot bakgrund av ovanstående finns det anledning att överväga ett inrättande av ett bergshistoriskt museum i Värmland. Redan idag finns rudiment till ett sådant bergshistoriskt center i Värmland. I detta ingår dels den välbevarade gruv- och bergshanteringsmiljön i Långban i Filipstads kommun, en intressant uppbyggd bergshistorisk och industrihistorisk utställning, f.n. placerad i Alsters herrgård, Karlstads kommun, ett stort antal föremål av teknikhistoriskt och bergshistoriskt intresse i Värmlands Museum, Karlstad, ett stort och rikhaltigt arkivmaterial från flera av de i Värmland verksamma bolagen samlat i Värmlandsarkiv, samt sist men inte minst den kompetens bl.a. i form av landets enda industriminnesantikvarietjänst som finns representerad vid Värmlands Museum i Karlstad. Dessa exceptionellt goda förutsättningar gör det möjligt att med ett begränsat resurstillskott bygga upp ett bergshistoriskt museum inom ramen för länsmuseumorganisationen i Värmland, strukturmässigt i likhet med kopplingen mellan glasmuseet och länsmuseumet i Kronobergs län. För att bygga upp

denna verksamhet fordras dock både en personell och ekonomisk resursuppbyggnad.

Mot. 1988/89
Kr317

Genom att knyta an till befintlig museiorganisation och de goda förutsättningar som redan idag finns blir emellertid dessa resurstillskott väsentligt lägre än om en helt ny museiorganisation skulle byggas upp.

Långban i Filipstads kommun med sina exceptionellt goda förutsättningar skulle kunna vara platsen för ett sådant bergshistoriskt centrum. Här bedrivs redan idag en begränsad museal verksamhet med bergshistoriska förtecken, integrerad med Värmlands Museum. En sådan utbyggnad skulle innebära inte bara en stimulans för länets museiväsen utan också för denna del av Värmland ur både regionalekonomisk, turistisk och kulturell synvinkel.

Hemställan

Med anledning av ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anföres om resurstillskott för att inrätta ett bergshistoriskt museum i Värmland.

Stockholm den 25 januari 1989

Jan Hyttring (c)